

semblant a r, en la lletra de princ. S XIX)

Encara que no documentada en fonts llatines *RECISALIA és una formació versemblant, i conforme a les normes llatines, partint del participi RECISUS del mot clàssic *recidere*; cf. els articles *recisio* i **recisa* del REW (7122, 7121); d'altra banda *CAESALIA (amb var. *cisalia*), *CAESARE, *CAESELLUM (> cat. *cisell*), CAESORIUM, n° 1472-75. I la nota sobre el fr. *cisaille* [segle XIII] > cast. *cizalla* «cortadura o fragmento de cualquier metal» [c. 1600], en el DCEC/DECH II, 84a49-55. La caiguda de la -s- entre vocals, per dissimilació, és normal en català, *LleuresC*, 256, 210: casos molt coneguts són ENCIAM INCISAMEN, *beaces*, *esgleia*, *rehestir* ('resistir' Masdovelles, 102, avui *reistir* mall), i algun altre que cito allí i a BIAIX

Del mateix radical: *recisar* men. (*AlcM*), *recisa*

Reciar, V. *ciar* *Reciari*, V. *ret* *Recibidor*, *recibrment*, V. *rebre* *Recidiva*, del ll. *recidiva*, derivat de *recidēre*, i aquest, de *cādēre*; *recidivar*; *recidivista* *Recinglar*, *recingle*, V. *cingle* *Recinte*, V. *cenyr* *Rècipe* o *recipè*, *recipendari*, *recipient*, V. *rebre*

RECÍPROC, pres del ll. *reciprocus* 'que es fa enre, que refluix o repercuteix', 'recíproc'. □ 1ª doc: 1695

Lacav.: *reciproch*. mutuo; tornar lo *reciproc*, favor *reciproc*, nostre amor és *reciproc*; nom y pronom *reciproc*; i cita les frases de Ciceró: «ista *reciprocantur*, ut si divinatio sit ---: aquestes coses tenen una dependència *reciproca*, que ---».

DERIV: *Reciprocar*; *reciprocació* [Lacav]; *reciprocatat*

Recisa, *recisar*, V. *sisà* i *recialles* *Recitable*, *recitació*, *recital* (anglicisme grosser i de mal gust, usat sovint per pedanteria), *recitant*, *recitar*, *recitat*, *recitatu*, V. *ciar* *Reclam*, *reclamable*, *reclamació*, *reclamada*, *reclamador*, *reclamant*, *reclamar*, V. *clamar* *Reclanques*, barbarisme local per *retranques* *Reclau*, *reclavar*, V. *clau* *Reclinació*, *reclinar*, *reclinatori*, V. *inclinar* *Recloiment*, *reclòs*, *reclòsa*, V. *cloure* *Recloja*, més aviat *reclotxa*, V. *clot* (II, 769b52-58) *Reclot*, V. *clot* *Recloure*, *reclús*, *reclusió*, *reclusiu*, V. *cloure* *Recluta*, *reclutador*, *reclutament*, *reclutar*, V. *crèixer* *Recó*, V. *racó* *Recobla*, *recoblar*, *recoble*, V. *coble*

RECOBRAR, del ll. RECŪPERARE id., derivat de l'arrel de CĀPERE 'pendre, agafar'. □ 1.ª doc: mj. segle XI

«Ego Guilielmus --- treuam nec societatem non aurè, ne no tenré, ab Pere, et --- infra primos 60 dies que Andreas frater meus aurà *recobrada* ipsa abatia St. Stephani de Balneolas, faré jurar ad Andreu --- que non aurà --- treuam nec societatem ab Pere ---», jurament que presta el comte Guillem I de Besalú entorn de l'any 1050 (RLR III, 275) Sovint en Llull: «L'emperador --- dix ---- en presència de Blanquer na fas promessió que tot mon emperi, e tot mi, sia d'aquí en avant en servitut de valor, per tal que re-

cobre sa possessió en mi e en los altres, la qual ha lonc temps perduda»; 'tornar a apoderar-se d'algú' «inluminat só per divinal spiració ---; si m volen *recobrar* mos malvats nudriments, qui m'ajudarà? ---», *Blanq* (NCL I, 243.13, 274 27), «La vespra de Nadal --- tallà de la carn, e dix ---Jo vull menjar d'esta carn, a deshonor de la festa que --- demà serà---. E --- venc-li en vision un hom --- que a envés lo gità en terra; sí que --- jac axí con si fos mort, tot despoderat de sos membres; e hac la vista perduda, e --- pregà lo poble que --- Sta. Maria --- mostràs sos miracles sobre aquell pecador: e --- *recobrà* la vista, e los membres --- tornaren-li cascan en son loc», Muntaner (§ 171, Casac v, 40 6)

Recobrar té també algun ús singular a l'Edat Mitjana Peculiar de la *Questa* del mallorquí Reixac crec el fer-lo descendir a mer equivalent de 'pendre, agafar' quan el vell Simeó anà a abraçar Jesús: «el *racobrà* lo prom èntre sos bra<s>os» (traduint «le reçut li vielz hom et le prist entre ses braz»), 64 6; anàlogament en p 198 21 (on tradueix *recevreiz*).

De *recobrar* extragué el romànic occidental un verb *cobrar* (mot no existent en llatí): es percebé aquell com un derivat en RE- del tipus corrent, que forma parelles de mots en què els verbs en re- no són més que derivats trivals d'un primitiu sense re-, al qual aquest prefix no fa sinó afegir una idea de repetició, com un matís secundari i poc important: tals com *parlar/reparlar*, *tornar/retornar*, *pendre/repndre* etc La innovació *cobrar* restà estranya a les llengües rom principals de França i Itàlia, i només es produí, com en català, en portuguès, castellà i llengua d'oc.

Ja en els grans trobadors de fi S XII, com B de Born i G de Bornelh: «foudatz m'avé / --- / elha m pot e(n) mon sen tornar: / sí m denhava tener en car / --- / enquer pogra mon sen *cobrar*», Appel, *Chr*, 40 54).¹ O en el cast de Berceo, princ S XIII: «tollieronlo --- / por esso es venido a tos piedras caer / que li fagas *cobrar* lo que solió aver» (*Mil*, 738b) Ja es degué produir aquesta mutilació en el ll vg occidental: des del qual va passar al base, en forma consonàntica de data romana: bc. suletí *kuperatu* 'cobrar', i, amb un sentit primitiu 'recobrat' > 'refet', 'convalescent': un biscaí *kopera* 'tendre, planyívol, sensible', *kopera* 'vestit ample, folgat' (Schuchardt, *BbZRPb* VI, 33)

En català el trobem des dels orígens: en un doc. de Segarra, del S XII: «G. d'Ofegat tolé ad A. Nebot 28 oveiles; e B. de Peramola *cobre-les* per treves e non ne dé neguna ad ---» (PPujol, *DocVgUrg*, 6.10). A l'Edat Mitjana tenia un sentit molt més ample que avui, en què a penes s'aplica més que a objectes i valors de canvi que es guanyen, mentre que, antigament, tant es deia de coses com d'éssers animats; i sovint, de coses que un reprenia i no adquiria per primera vegada Fou, doncs, un sinònim quasi complet de *recobrar*: aquest es distingia quasi només com una expressió més emfàtica (a la manera de *tornar/retornar*) o quan es volia subratllar el matís de tornar a tenir *de bell nou* Extensió que no s'havia oblidat en la llen-